

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.439.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 18578 Pani Posłanki Iwony Marii Kozłowskiej, w sprawie kryzysu finansowania powiatowych urzędów pracy, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Tytułem wstępu pragnę zaznaczyć, że zgodnie z art. 29 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ (dalej jako: „ustawa o finansach publicznych”) podstawą gospodarowania środkami Funduszu Pracy (dalej „FP”) w trakcie roku budżetowego jest roczny plan finansowy FP stanowiący załącznik do ustawy budżetowej. W toku prac nad projektem ustawy budżetowej na dany rok Minister Finansów i Gospodarki, w trybie i terminach określonych przez przepisy dotyczące prac nad projektem tego aktu wydane na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy o finansach publicznych, przekazuje wstępną kwotę wydatków na ten rok oraz wyjściowe kwoty wydatków na kolejne lata dla poszczególnych dysponentów części budżetowych. Pismem z 25 lipca 2025 r. Minister Finansów i Gospodarki przekazał do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej limit wydatków FP do uwzględnienia w projekcie planu finansowego na 2026 r. Limit określono na poziomie 10,1 mld zł, tj. niższym o 1 mld zł względem roku 2025.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na każdym etapie uzgodnień wskazywał na konieczność utrzymania finansowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na poziomie analogicznym do roku 2025. Pomimo tego kwotę zabezpieczoną w planie FP na br. ustalono na poziomie niższym od postulowanych potrzeb finansowych.

Minister Finansów i Gospodarki w korespondencji kierowanej do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wskazywał, że Polskę objęto procedurą nadmiernego deficytu (EDP), co oznacza konieczność konsolidacji finansów publicznych i redukcji deficytu w kolejnych latach i ma odzwierciedlenie w średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028, określającym ścieżkę wydatków do 2028 roku, której przestrzeganie jest niezbędne do ograniczenia deficytu nominalnego i redukcji długu w średnim okresie. Minister wskazywał też, że wydatki FP objęto stabilizującą regułą wydatkową (SRW) oraz limitem wydatków wskazywanym corocznie w ustawie budżetowej, w związku z czym zwiększenie limitu wydatków FP może odbyć się tylko pod warunkiem wskazania oszczędności powstałych na innych zadaniach objętych tą regułą. Na dzień dzisiejszy, uwzględniając zgłaszane potrzeby i ograniczone środki, nie wygenerowano oszczędności, które można by przesunąć na finansowanie form pomocy.

Ustalony niższy limit wydatków z FP miał bezpośredni wpływ na wysokość kwoty środków wskazanej na finansowanie form pomocy przez samorządy powiatowe, której podział na poszczególne regiony regulują przepisy ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia² oraz wydane na podstawie art. 277 tego aktu rozporządzenie Rady

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.

² Dz. U. poz. 620, z późn. zm.

Ministrów z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy³ (dalej „rozporządzenie RM”).

Na podstawie art. 267 ust. 4 ww. ustawy w związku z § 6 rozporządzenia RM kwota środków FP na finansowanie form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, określona w planie finansowym FP na b.r. - pomniejszona o rezerwę pozostającą w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy - dzielona jest między województwa algorytmem. Następnie kwoty ustalone dla samorządów województw są dzielone dla poszczególnych jednostek powiatowych przez zarząd województwa według kryteriów określonych przez sejmik województwa, o których mowa w art. 267 ust. 7 ww. ustawy. Oznacza to, że podczas opracowywania kryteriów podziału istnieje możliwość uwzględnienia szczególnych potrzeb lokalnych rynków pracy.

Ze względu na powyższe nie ma możliwości weryfikacji ustalonych dla samorządów powiatowych kwot środków (limitów) FP, gdyż wynikają one z przepisów ustawy oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia RM, a środki dostępne w ramach planu finansowego FP rozdysponowano między organy i jednostki realizujące zadania ustawowe.

Na finansowanie form pomocy władze powiatowe dysponują w br. w skali kraju środkami FP w kwocie 1 718 246 400,00 zł, z czego 1 068 817 374,00 zł to środki FP na finansowanie form pomocy realizowanych w ramach projektów EFS+. Finansowane są z nich wszystkie formy pomocy określone w ustawie.

Minister właściwy do spraw pracy nie przyznaje środków FP na poszczególne formy pomocy ujęte w ustawie. Wyboru wdrażanych form pomocy, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu, dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. To władze samorządowe decydują zatem, uwzględniając potrzeby lokalnych rynków pracy oraz własne możliwości, o wyborze i finansowaniu poszczególnych form pomocy. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma bezpośredniego wpływu na liczbę aktywizowanych osób i wybór konkretnych form pomocy.

W sytuacji ograniczonych środków na aktywizację, urzędy pracy powinny intensyfikować działania z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego bez konieczności angażowania środków z FP. Klienci urzędów mogą otrzymać propozycję przyjęcia oferty pracy, udziału w targach pracy lub giełdzie pracy. W odniesieniu do osób, którym urząd nie będzie mógł zaproponować oferty pracy, powinno być stosowane intensywne poradnictwo zawodowe, którego celem jest diagnoza predyspozycji zawodowych i dopasowanie ich do wymagań nowoczesnego rynku pracy.

Należy podkreślić, że sytuacja na rynku pracy jest dobra, a stopa bezrobocia rejestrowanego pozostaje niska (5,8% w skali kraju wg danych na koniec lipca br.) - szczególnie w dużych aglomeracjach i powiatach do nich przyległych, co w obliczu stabilnego wzrostu gospodarczego stwarza szansę do kreowania przez pracodawców niesubsydiowanych miejsc pracy.

W okresie od początku stycznia do końca lipca 2026 roku odnotowano 77,3 tys. wyrejestrowań osób bezrobotnych z powodu rozpoczęcia przez nich udziału w działaniach aktywizacyjnych (prace subsydiowane, szkolenia, staże, prace społecznie użyteczne) wobec 134,7 tys. w analogicznym okresie 2025 r. Oznacza to spadek rok do roku o 57,3 tys., osób, tj. o 42,6%. W sytuacji utrzymania analogicznego tempa spadku liczby aktywizowanych bezrobotnych w kolejnych miesiącach, w całym 2026 r. wsparcie uzyska około 120 tys.

³ Dz. U. poz. 1662.

bezrobotnych. Wszystko zależy jednak od tego, jakie formy pomocy będą realizowane w powiatach, bowiem koszty ich finansowania różnią się.

Niezależnie od środków przekazywanych jednostkom samorządowym, minister właściwy do spraw pracy dysponuje rezerwą FP, o której mowa w art. 267 ust. 2 wskazanej ustawy. W br. rezerwa FP stanowi 429 561 600,00 zł, z czego do dyspozycji samorządów powiatowych jest 372 700 000,00 zł. Procedurę ubiegania się o środki rezerwy FP określono w dokumencie pn. „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w 2026 roku” (dalej jako: „zasady”), którego odpowiednia wersja corocznie publikowana jest w Intranecie Publicznych Służb Zatrudnienia. Dokument zawiera katalog programów możliwych do finansowania w danym roku ze środków rezerwy FP. W lipcu br. ogłoszono II nabór wniosków o środki rezerwy FP na finansowanie programów aktywizacji zawodowej, na który przeznaczono dodatkowe 87 mln zł. Nabór zakończył się 27 lipca br. W jego ramach przyznano środki w kwotach wnioskowanych, tj. w wysokości 86 565 779,77 zł.

Kierownictwo Ministerstwa rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzi stały dialog z urzędami pracy i konwentami ich dyrektorów, aby możliwie szybko kierować dostępne środki tam, gdzie potrzeby są największe. Sytuacja związana z potrzebami urzędów pracy i rynek pracy, w tym również dostępność środków FP, które znajdują się w dyspozycji urzędów pracy, jest na bieżąco monitorowana. Ze szczególną uwagą analizuje się czynniki, mogące doprowadzić do wzrostu bezrobocia, zwłaszcza na mniejszych rynkach pracy, z dala od centrów aglomeracyjnych.

Ograniczenie środków na aktywizację przyczyniło się do spadku liczby aktywizowanych bezrobotnych, a tym samym obniżenia poziomu wyrejestrowań bezrobotnych z ewidencji urzędów pracy.

Warto zauważyć, że w sytuacji ograniczonych środków na aktywizację bezrobotnych pracodawcy chętniej zatrudniali pracowników na niesubsydiowanych miejscach pracy, o czym świadczy fakt, że tylko w pierwszym półroczu tego roku prace niesubsydiowane podjęto prawie 320 tys. bezrobotnych, czyli o 41,8 tys. tj. o 15% więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Co ważne, wzrost ten nastąpił mimo spadku ofert pracy zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy, zatem może być on efektem m.in. intensyfikacji poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, czyli zwiększonego wysiłku i skuteczniejszych działań pracowników urzędów pracy.

Na finansowanie pozostałych zadań w planie finansowym FP na rok 2026 zarezerwowano 7 961 756 000,00 zł, z czego 4 173 935 000,00 zł to środki FP zarezerwowane na finansowanie świadczeń obligatoryjnych, o których mowa w art. 300 ust. ww. 1 ustawy.

Nawiązując do propozycji przedstawionej w stanowisku XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich pragnę ponownie podkreślić, że Plan finansowy FP stanowi załącznik do ustawy budżetowej. Biorąc pod uwagę proces opracowywania i uchwalania budżetu państwa, w trakcie którego Minister Finansów i Gospodarki wskazuje ogólny limit wydatków FP na poziomie znacznie niższym względem wysokości planowanych przychodów FP, usztywnienie limitu wydatków na formy pomocy w stosunku do przychodów mogłoby znacznie ograniczyć możliwość realizacji pozostałych działań ustawowych, a w pewnych sytuacjach spowodować nawet brak środków na wydatki obligatoryjne, w tym na zasiłki dla bezrobotnych.

Z uwagi na to, a także mnogość zadań ustawowych ujętych w planie finansowym FP, kwoty na te zadania, w tym na formy pomocy, powinny być rokrocznie określone przez Ministra

Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z uwzględnieniem bieżącej i prognozowanej sytuacji na rynku pracy.

Do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kierowane są z urzędów pracy uwagi i propozycje modyfikacji przepisów regulujących formy pomocy określone w ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia, m.in. dotyczące umożliwienia przekazywania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w kwotach netto. Kierownictwo resortu pracy prowadzi w tym przedmiocie dialog z urzędami, a propozycja wraz z oceną skutków wprowadzenia takich zmian dla ich potencjalnych beneficjentów i realizujących to zadanie powiatowych urzędów pracy jest analizowana.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Monika Sikora

Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/